

*Амр ба рӯзадорӣ ва баёни фидяи он
барои дармондагон ва солхӯрдагон*

[Тоҷики – Tajiki – طاجيکيۃ]

Таҳияи Мусъаби Ҳамза

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ الأمر بالصيام ﴾

«باللغة الطاجيكية»

إعداد: مصعب حمزة

2011 - 1432

IslamHouse.com

Ба номи Худованди бахшояндаи меҳрубон

Амр ба рӯзадорӣ

Амр ба рӯзадорӣ ва баёни фидяи

он барои дармондагон ва солхӯрдагон

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة 183]

«Эй мӯъминон, рӯза бар шумо фарз гардонида шуд, ҳамон гуна ки бар онон, ки пеш аз шумо буданд, фарз шуда буд» (Бақара 183)

Яъне, ҳамон гуна ки рӯза бар умматҳои башарӣ аз Одам (а) то ҳамакнун, ки аҳди Паёмбари ҳотам (с) аст, фарз шуда буд. Бошад ки ба тақво гароед.

﴿ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾ [البقرة ١٨٤]

Оре, бар шумо фарз шудааст **рӯза гирифтани рӯзҳое шумурдашудае**, яъне рӯзҳои маълуме. Ибни Касир нақл мекунад: Расули Худо (с) баъд аз ҳичрат ба Мадина, аз ҳар моҳ се рӯзро рӯза мегирифт ва рӯзи Ошуроро низ рӯза мегирифтанд, то он ки Худованди мутаол рӯзаи Рамазонро фарз намуд. **Пас, ҳар кас аз шумо бемор бошад** ва тавони рӯза гирифтанро надошта бошад, барои вай хӯрдани рӯза ҷоиз аст, ё ҳар касе аз шумо **дар сафар бошад**, сафаре, ки ба андозаи масофаи кӯтоҳ кардани намоз бошад (яъне 89 километр дар назди ҷумҳури фуқаҳо, 96 километр дар назди ҳанафиҳо), **пас лозим аст** бар вай рӯза гирифтани **шумори он аз рӯзҳои дигар**, ки бояд онҳоро дар ивази рӯзҳое, ки хӯрдааст, рӯза

гирифта ва рӯзаҳои фавтшударо қазо кунад **ва бар касоне ки рӯза тоқатфарсост**, яъне бар касоне, ки рӯзаро ба душворӣ таҳаммул мекунанд ва тоби таҳаммули онро надоранд, чун пирамардони куҳансол, занони бордор ва беморони музмин, пас барои инон **фидяе аст, ки иборат аз хӯрок додан ба як бенавост**. Ба ҷои хӯрдани ҳар рӯз аз рӯзҳои рӯза ва ин хӯрок бояд аз миёнаи он чизе бошад, ки шахс хонаводаи хешро бо он хӯрок медиҳад. Миқдори он дар назди ҳанафиҳо нисфи соъ аз гандум ё соъе аз ғайри он, чун хурмо ё ҷав барои ҳар рӯзе аст, ки мехӯрад ва ё ғизои омода аст, ки як рӯз мискинро кифоят кунад ва миқдори он дар назди ҷумҳур 675 грамм аз хӯроки ғолиби мавриди истифодаи он минтақа аст. **Ва ҳар кас ба дилхоҳи худ хайре бештар анҷом диҳад**, яъне бар андозаи хӯроки муқаррар дар фидя биафзояд, пас он барои **ӯ бештар аст ва агар бидонед, рӯза гирифтани барои шумо бештар аст**. (Бақара 184) Бештари пешвоёни шарият

Молик, Абӯханифа ва Шофей бар онанд, ки рӯза гирифтани мусофир агар бар ӯ душвор набувад, барояш беҳтар аз рӯза хӯрдан аст.

Дар баёни сабаби нозилшавии ояи карима аз Муҷоҳид ривоят шудааст, ки гуфт: Ин қисмати ояи **Ва алаллазина ютиқунаҳу** дар бораи Қайс ибни Соиб нозил шуд, ки тавони рӯза гирифтанро надошт ва бо нузули он ӯ рӯзаро хӯрд ва барои ҳар рӯз як нафар мискинро таом меод.

*Фазилати моҳи Рамазон ва фуруд омадани
Қуръон дар он ва фарзияти рӯза доштани он*

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى
وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ
مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَيْكُم ۚ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾ [البقرة ١٨٥]

Моҳи Рамазон ҳамон моҳе аст, **ки дар он Қуръон** дар шаби Қадр батамом ва якбора аз Лавҳи Маҳфуз ва Байтулмаъмур дар осмони дунё **фурӯ фиристода шудааст** ва сипас Чабраил (а) онро сура ба сура ва оя ба оя дар муддати 23 сол бар қалби Паёмбари акрам (с) нозил кард, **китобе, ки мардумро раҳбар ва дарбаргирандаи далоили ошкори ҳидоят аст** ва китобе, ки ҷудокунандаи ҳақ аз ботил аст. Пас, ҳар яке аз шумо ин моҳро дарёбад, бояд онро рӯза бидорад ва касе ки бемор ё дар сафар аст, бояд ба шумора он теъдоде аз **рӯзҳои дигарро рӯза бигирад, Худо барои шумо осонӣ мехоҳад ва барои шумо душворӣ намехоҳад.** Аз ҳамин ҷиҳат аст, ки барои мариз ё мусофир рухсати хӯрдан додааст **ва мехоҳад, ки шумораи муқаррарро такмил кунед ва то Худоро ба бузургӣ биситоед,** ба рӯза гирифтани ва зикри вай, ба сипоси он ки раҳнамуниатон кардааст **ба сӯи аҳкоми саросар манфиатбор ва бошад ки шукргузори кунед.** (Бақара 185)

Марди аъробие назди Паёмбар акрам (с) омад гуфт: «Эй Расули Худо (с), оё Парвардигори мо наздик аст, ки дар ин сурат бо вай муноҷот кунем, ё ки дур аст, то ўро бонг занем?» Расули Худо (с) сукут карданд. Ҳамон буд, ки ин оя нозил шуд:

Худованд дуои бандагонашро мешунавад

﴿أَجِيبْ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾

[البقرة ١٨٦]

Ва ҳар гоҳ бандагонам дар бораи ман аз ту бипурсанд, ба эшон биғӯ: Ман наздикам ба онҳо бо илми хеш ва ба он чи ки муқтазои иҷобати дуо аст ва дуои дуоқунандаро ба ҳангоме ки маро бихонад, иҷобат кунам.

Дар ҳадиси шариф омадааст: «*Ҳамон Худои мутаол ҳаё мекунад аз ин, ки банда*

дастонаширо ба сӯи ӯ бо дуо бардорад, дар ҳол, ки аз ӯ дар онҳо хайре мехоҳад ва ӯ онҳоро холи бардонад»¹. Пас ошон, яъне бандагони ман, бояд барои ман фармонбардорӣ кунанд, яъне маро бихонанд ва ба ман имон оваранд, бошад ки роҳ ёбанд. (Бақара 186)

Рухсати хӯрдан, ошомидан ва ҷамбистарӣ дар шабҳои Рамазон

﴿أَجَلٌ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثِ إِلَىٰ نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالآنَ بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَىٰ اللَّيْلِ وَلَا تُبَشِّرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۱۸۷﴾ [البقرة: ۱۸۷]

¹ Ривояти Ибни Ҳиббон ва Ҳоким

Омезиши шумо бо занонатон дар шабҳои рӯза барои шумо ҳалол карда шуд. Онҳо барои шумо либосе ҳастанд ва шумо ҳам барои онҳо либосе ҳастед. Яъне, ҳар яке аз зану мард рафиқашро ҳамчун либос пӯшонид ва ӯро аз бадкорӣ бозмедорад. **Худованд донист, ки шумо дар ҳаққи худатон хиёнат мекардед.** Далел ин ки **Худованди мутаол** омезишқунандагони дар шабҳои рамазонро хоин бар нафсҳояшон номид, ин аст, ки зиёни ин кор ба худашон бармегардад.

Пас, тавбаи шуморо аз хиёнат ба нафсҳоятон пазируфт ва аз шумо даргузашт. Мурод ин аст, ки бар шумо осон гирифт ва майдонро бар шумо фарох гардонид. **Пас, акнун дар шабҳои моҳи Рамазон метавонед бо онон омезиш кунед ва он чиро Худо барои шумо муқаррар дошта, талаб кунед.** Ва бихӯред ва биошомед, то риштаи сафед аз риштаи сиёҳ намудор шавад!

Риштаи сафед сафедиест, ки дар ҳангоми бомдод дар ҳамаи паҳнии уфуқ мунташир мешавад. Риштаи сиёҳ сиёҳии шаб аст. Намудор шудани риштаи сафед чудо шудани он аз сиёҳии шаб мебошад, ки ин чуз бо дохил шудани вақти бомдод пайдо намешавад ва ин худ далел бар истехбоби тановули хӯроки саҳар дар рӯза аст. Пас аз он рӯзаро то фаро расидани шаб тамом кунед!

Бинобар ин, оғози ба итмом расонидани рӯза вақти ғуруби хуршед аст ва мустаҳаб аст, ки рӯзадор бо чанд адад хурмо ифтор намояд ва агар хурмо набувад, бо чанд чуръа об. Ва дар ҳоле ки дар масоҷид муътакиф ҳастет, бо занон дарнаёмезед, яъне бо онон алоқаи ҷинсӣ накунад!

Инҳо ҳудуди илоҳӣ аст, пас ба онҳо наздик нашавед! Ин гуна Худованд оёти худро барои мардум баён мекунад, бошад ки тақво пеша кунанд. (Бақара 187)